

Sygn. akt: III AUa 76/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

del. SSO Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2013 r. w Łodzi

sprawy **K. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt: VIII U 2229/12;

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

III AUa 76/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. decyzją z dnia 20 lutego 2012r. stwierdził, że K. L. od 1 -31 października 2011r. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 1998r. Nr 137 poz. 887 ze zm.), z powodu nie opłacenia składki na to ubezpieczenie w terminie. Organ rentowy podał, że nie wyraził zgody na przywrócenie odwołującej się terminu do opłacenia tych składek, gdyż taką zgodę wyraził już uprzednio trzykrotnie.

W odwołaniu od zaskarżonej decyzji K. L. wniosła o przywrócenie terminu do opłacenia składki za miesiąc październik i objęcie jej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym w sposób ciągły, podnosząc iż od 12 października 2011r. była niezdolna do pracy i nie miała możliwości poproszenia innej osoby o zapłatę składki i nie ma komputera, aby przez Internet zapłacić składkę. Natomiast gdy stan zdrowia na to pozwolił udała się do ZUS i zapłaciła składkę.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że odwołująca się podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 1 –

31 października 2011r. i ustalił, że K. L. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 stycznia 1999 r.

K. L. składki za październik 2011r. nie opłaciła w wymaganym terminie.

W dniu 19 grudnia 2011r. złożyła w organie rentowym wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki za październik 2011r. po terminie. ZUS uprzednio trzykrotnie wyrażał zgodę na opłacenie przez odwołującą się składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie: 26 marca 2002r. a dotyczyło to składek za lipiec, wrzesień i grudzień 1999r., maj 2000r., listopad i grudzień 2001r., 29 listopada 2002r. w zakresie składki za lipiec 2002r. i w dniu 26 kwietnia 2007r. w zakresie składki za kwiecień 2006 r.

Pismem z dnia 19 stycznia 2012 r. ZUS powiadomił odwołującą się, że nie wyraża zgody na opłacenie przez nią po terminie składki na przedmiotowe ubezpieczenie za październik 2011 r.

W dniu 15 lutego 2012r. odwołująca się złożyła wniosek o wydanie decyzji o podleganiu przez nią dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w październiku 2011 r.

K. L. na dzień wydania zaskarżonej decyzji opłaciła składkę na przedmiotowe ubezpieczenie z dwumiesięcznym opóźnieniem.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał, że fakt opłacenia przez odwołującą się przedmiotowej składki po terminie jest bezsporny, jednak nie podzielił stanowiska organu rentowego w zakresie odmowy przywrócenia odwołującemu w zaistniałym stanie faktycznym terminu do ich uiszczenia uznając, że w niniejszej sprawie występuje uzasadniony przypadek wymieniony w treści art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej do wyrażenia zgody przez organ rentowy na opłacenie powyższych składek po terminie. Z ustaleń faktycznych sprawy zdaniem Sądu wynika, że na koncie odwołującej się nie występuje zadłużenie z tytułu nie opłacania składek a opóźnienie w zapłacie dotyczące miesiąca października 2011r. spowodowane było jej chorobą i brakiem możliwości skorzystania w uiszczeniu tej składki z pomocy innych osób. Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego orzeczenia, iż opóźnienie w zapłacie przedmiotowej składki nie wynikało z niedbalstwa, czy też lekkomyślności odwołującej się a było związane z jej stanem zdrowia, co uzasadniało wyrażeniem zgody na przywrócenie terminu do opłacenia tej składki po terminie przez organ rentowy a w konsekwencji objęciem K. L. dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym za sporny miesiąc.

Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, że odmowa zgody organu rentowego w zakresie przywrócenia terminu na zapłatę składek nie może wynikać z faktu, iż uprzednio trzykrotnie uwzględniono wnioski odwołującej się wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją organ rentowy wnosząc o jego zmianę i odrzucenie odwołania, zarzucając rozstrzygnięciu Sądu I instancji naruszenie prawa procesowego art. 477⁹ § 3 kpc i art. 394 § 1 pkt 1 kpc, poprzez rozpoznanie przez Sąd odwołania, pomimo przekroczenia terminu do jego wniesienia, naruszenia art. 126 § 1 pkt 4 kpc poprzez nie wezwanie strony do uzupełnienia braku formalnego odwołania w postaci złożenia przez nią oryginalnego podpisu, gdyż na odwołaniu figuruje kserokopia podpisu odwołującej się oraz materialnego art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej, poprzez stwierdzenie, że odwołująca się podlega od 1- 31 października 2011r. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, sytuacji gdy w sprawie nie ustalono żadnych uzasadnionych przypadków do przywrócenia terminu do opłacenia składki po terminie.

W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy podniósł, że nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, iż w niniejszej sprawie występuje uzasadniony przypadek wymieniony w treści przepisu art. 14 ust. 2 pkt. 2 ustawy systemowej dający organowi rentowemu możliwość przywrócenia terminu do ich opłacenia.

Zdaniem organu skarżącego wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe jest uprawnieniem szczególnym, które należy stosować w wyjątkowych sytuacjach a taka nie miała miejsca z niniejszej sprawie.

Sąd I instancji nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego w celu wyjaśnienia czy takie uzasadnione przypadki po stronie odwołującej się w niniejszej sprawie występują - a przede wszystkim nie ustalił przesłanki stanu zdrowia, na którą powołuje się w odwołaniu skarżąca, nie przeprowadzając nawet dowodu z jej zeznań ani nie żądając odpowiednich dokumentów lekarskich, które by taki stan potwierdzały. A zatem rozstrzygnięcie Sądu w tym zakresie jest nieuzasadnione i niezrozumiałe.

Ponadto zdaniem organu rentowego w niniejszej sprawie odwołanie zostało wniesione po terminie i podlegało odrzuceniu a nie merytorycznemu rozpoznaniu przez Sąd I instancji.

Skarżąca odebrała zaskarżoną decyzję w dniu 22 marca 2012r. W dniu 12 kwietnia 2012r. złożyła pismo do organu rentowego z wnioskiem o przywrócenie terminu do opłacenia składki za październik 2011r. W dniu 16 maja 2012r. złożyła wniosek o potraktowanie jej pisma z dnia 12 kwietnia 2012r. jako odwołania od zaskarżonej decyzji. A zatem odwołanie z dnia 16 maja 2012r. jest wniesione po ustawowym terminie 30 dni od zaskarżonej decyzji i podlegało odrzuceniu.

Ponadto organ rentowy podniósł iż przedmiotowe odwołanie złożone do Sądu nie powinno mieć nadanego biegu, z uwagi na brak na im oryginalnego podpisu odwołującej się .

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wszystkie zarzuty organu rentowego zawarte w apelacji są uzasadnione. Okolicznością bezsporną w sprawie jest to, że odwołująca się opłaciła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za październik 2011r., po terminie przewidzianym w art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej.

Zgodnie z treścią przepisu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz chorobowe ustają od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie – w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, w uzasadnionych przypadkach Zakład na wniosek ubezpieczonego może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

Jakkolwiek ustawodawca nie definiuje pojęcia uzasadnionego przypadku to na pewno przez uzasadnione przypadki należy rozumieć nadzwyczajne zdarzenia, na które ubezpieczony nie ma wpływu a przekroczenie terminu do zapłaty składek nastąpiło bez jego winy.

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy należy w pełni podzielić stanowisko organu rentowego, iż w niniejszej sprawie Sąd I instancji nie wyjaśnił czy występuje uzasadniony przypadek, pozwalający na przywrócenie odwołującej się terminu do opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe za sporny miesiąc .

Taki przypadek co wynika z treści odwołania, skarżąca wiąże przede wszystkim ze swoim stanem zdrowia, który uniemożliwił jej w wymaganym terminie opłacenia składki.

Jednakże Sąd Okręgowy, jak słusznie podniosła strona apelująca nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego zmierzającego do wyjaśnienia tej przesłanki i jej wpływu na brak możliwości dochowania terminu przez skarżącą. W szczególności Sąd nie przeprowadził dowodu z jej przesłuchania na ustalenie, czy taka przesłanka występowała w październiku 2011r., ani nie zażądał dokumentów lekarskich potwierdzających jakikolwiek okres niezdolności odwołującej się do pracy.

Podnoszona przez skarżącą w odwołaniu okoliczność braku możliwości skorzystania z pomocy innych osób w zaplaceniu składki i braku komputera, nie jest żadną miarodajną okolicznością do usprawiedliwienia nie zachowania terminu do opłacenia składki w sytuacji nie wyjaśnienia przyczyn, dla których samodzielnie nie mogła opłacić tej składki w terminie.

K. L. jak wynika z analizy akt rentowych prowadzi działalność gospodarczą od ponad 10 lat, a zatem znane są jej przepisy dotyczące terminowości opłacania składek. Ponadto ciężar udowodnienia przesłanki- uzasadnionych

przypadków, spoczywa zgodnie z art. 6 kc na odwołującej się, która tej przesłanki przed Sądem I instancji nie udowodniła .

Wszystkie wyżej wymienione okoliczności dotyczą merytorycznego rozpoznania sprawy które, jak słusznie podniosła strona apelująca powinny być poprzedzone wyjaśnieniem przez Sąd I instancji kwestii procesowych, związanych z nadaniem biegu odwołaniu oraz z uznaniem czy wniesione zostało w terminie.

Zgodnie z treścią art. 477⁹ § 1 kpc odwołanie od decyzji organu rentowego wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do protokołu sporządzonego przez ten organ w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji.

A zatem Sąd I instancji przed merytorycznym rozpoznaniem sprawy powinien za pomocą dowodu z przesłuchania odwołującej się ustalić, czy zachowała w/w termin do wniesienia odwołania a dopiero w razie pozytywnego rozstrzygnięcia przystąpić do merytorycznego rozpoznania sprawy. Natomiast z analizy protokołów rozpraw wynika, iż odwołująca się nie stawiała się na żadną rozprawę przed Sądem Okręgowym, który w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia w żaden sposób nie odniósł się do powyższej kwestii.

Uzasadniony również jest zarzut strony skarżącej naruszenia przez Sąd I instancji art. 126 § 1 pkt 4 kpc, poprzez nadanie biegu odwołaniu, które nie zawierało podpisu odwołującej się. Z analizy treści odwołania znajdującego się w aktach sądowych wynika, że widnieje na nim kserokopia podpisu odwołującej się, co stanowi brak formalny tego pisma, który podlegał uzupełnieniu w świetle art. 130 § 1 kpc.

A zatem wszystkie podniesione okoliczności skutkują uchyleniem orzeczenia Sądu I instancji na podstawie art. 386 § 4 kpc.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji przede wszystkim dokona oceny odwołania pod względem formalnym w świetle art. 126 § 1 kpc przy zastosowaniu reguł postępowania z art. 130 kpc. Następnie ustosunkuje się do stanowiska organu rentowego zawartego w odpowiedzi na odwołanie w zakresie odrzucenia odwołania, przeprowadzając wymagane ustalenia w tym zakresie. A następnie w razie uznania, iż odwołanie zostało wniesione w terminie przeprowadzi niezbędne dowody w celu ustalenia czy w sprawie występują uzasadnione przypadki wskazujące na przywrócenie odwołującej się terminu do opłacenia przedmiotowej skłaski.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.